

Štiri ženske na modri sliki, akril na platnu, 160 cm × 70 cm, 2023

Jadran LENARČIČ

Rodil se je leta 1955 v Beogradu, a se je družina že kmalu po njegovem rojstvu preselila v Koper, kjer je preživel mladost ter končal osnovno šolo in gimnazijo. Na Fakulteti za elektrotehniko Univerze v Ljubljani je leta 1979 diplomiral iz elektrotehnike, nato leta 1981 magistriral in leta 1986 doktoriral s področja robotike. Na Institutu »Jožef Stefan« je bil zaposlen od leta 1979 do upokojitve leta 2022. Predava na številnih univerzah po svetu. Je avtor več mednarodnih znanstvenih objav in knjig. Med drugimi priznanji je prejel tudi dva viteška naziva, in sicer vitez častnik za zasluge na raziskovalnem in pedagoškem področju (*Cavaliere Ufficiale nell'Ordine al merito della Repubblica*, Italija) in vitez nacionalnega reda za zasluge Francoske republike (*Chevalier de l'ordre national du mérit*). Bil je Delova osebnost leta 2019.

S slikarstvom se ukvarja ob svojem znanstvenoraziskovalnem delu. Leta 2000 je bil sprejet v Zvezo društev slovenskih likovnih umetnikov in Društvo likovnih umetnikov Ljubljana. Samostojne razstave je imel v galerijah na Institutu »Jožef Stefan« (1999, 2024), Meduza Piran (2000), v Krki v Strunjanu (2000), v Spomeniškovarstvenem zavodu Ljubljana (2004), v Krki v Ljubljani (2007), v Gorenju v Velenju (2007), na letališču v Gradcu (2008), na Slovenskem znanstvenem inštitutu na Dunaju (2009) in v Mali galeriji Cankarjevega doma v Ljubljani (2024). Živi in ustvarja v domačem ateljeju v Ljubljani.

Kulturno umetniško društvo KRKA

Ogled razstave je možen od ponedeljka do petka od 7. do 22. ure, ob sobotah, nedeljah in praznikih pa po predhodnem dogovoru z recepcijo (07 331 22 45).

Novo mesto

Galerija Krka
Šmarješka cesta 6
Novo mesto

Ljubljana

Galerija Krka
Dunajska cesta 65
Ljubljana

kudKRKA

Galerija KRKA Novo mesto

Ko ima vsega dovolj, akril na platnu, 150 cm × 150 cm, 2023

Jadran LENARČIČ

Razstavo bomo odprli v torek, 1. oktobra 2024, ob 19. uri.
Na ogled bo do 25. oktobra 2024.

Vas in vaše prijatelje vabimo, da se nam pridružite.

Vrtovi naslade

Vse od antike si zastavljamo glavno vprašanje: *Kaj je lepo?* Predsokratiki so odgovarjali predvsem s pitagorejskimi pojmi merjenja, simetrije, reda in harmonije. Navidezni nered na vseh slikah Jadrana Lenarčiča iz novega cikla *Vrt naslade* se pravzaprav zdi urejen zaradi nenehno ponavljajočih se simbolov, čeprav jih slikar ni razporejal preračunano natančno, a je skladno z ozadjem vendarle dosegel prijazno harmonijo. Harmonija pa je lahko lepa sama po sebi in ne zaradi posnemanja česa drugega.

Nove, večinoma velike Lenarčičeve slike so lepe, a bi brez avtorjevih pojasnil težko razvozlati tehnične zakonitosti njihovega nastanka. Še zapletenejše pa je slediti umetnikovem miselnim in čustvenim procesom, ki te postopke racionalno in intuitivno osmišljajo in navdihujejo končni izdelek, kar mu daje specifični osebni čar.

Slike, ustvarjene iz domišljajske perspektive, s kalmi, ki segajo v otroštvo, se (na videz) radostno poigravajo z barvami in simboli. Arabeska slikarska struktura je nenavadna, vendar tako spretno sestavljena, da gledalec po ritmu valujočih podob pluje varno kot v čolnu po mirni reki. Vsaj tako se zdi, ko ga slikar s samosvojem jezikom, ki preskačuje čas, spremlja skozi svojo metafizično lirično pripoved. Ni presenetljivo, da je radodaren skupek lebdečih figur in majhnih stvari, naseljenih v belih pokrajinah Lenarčičevih novih podob, slikarja med ustvarjanjem odnesel v otroštvo, ko je bil svet

zanj še slikovit, čudežno lep in neznan in ko še ni izgubil temeljne sposobnosti, čuditi se bivanju. Pokrajine teles in stvari, projiciranih na akrilno vzvalovano slikovno površino, kompozicijsko (za)zvenijo kot posnetki življenja, navdihnjeni z atonalno glasbo. Ko se slikar odloči za tak pristop do svetlega polja pisano nanizanih simbolov, to ni več le stvar barv, ampak življenja. Barve njegove biti zvenijo kot njegove intimne zaznave duha, misli in čustev. Z njimi lahko izrazi najbolj pretanjene in najbolj divje predstave, in tako se abstraktni videz spreminja v psihično opno, v slikovito in eksistencialno zgodbo življenja.

Jadran Lenarčič je od začetka devetdesetih let prejšnjega stoletja, ko ga je za nekaj časa pritegnil kubizem, v iskanju svoje ustvarjalne poti osebno in umetniško zavezan stičišču slovenskega in romanskega sveta, ki ga je za vedno zaznamovalo s posebnim občutkom. Vse od ranih let v koprskem stanovanju, ki se jih spominja kot prvo luč, mu njegove zgodnje bivanjske zaznave sledijo v vseh večjih slikarskih ciklih. Tako je že od prvega cikla *Nastajajoče slike* (1999), osnovanega na izvirnih rumeno-belih barvnih kombinacijah. V naslednjem ciklu slik (*Dvorišča in trgi*, 2000), ki v ospredje prinaša značilno mediteransko arhitekturo, linearna ikonografska oblika sicer evocira realnost, vendar je podrejena sončno rdečim barvam z dodatki modre in zelene, premišljeno razporejenim tako, da v svetlem ozračju ustvarjajo iluzijo prostora. V ciklu *Vse je ena slika* (2007) se razkrivajo podobe iz narave in značilna obmorska arhitektura ter prepletajo s ponavljajočimi

se geometrijskimi liki. V prejšnjih ciklih odkrite simbole (spirale, ptičja krila, oči, ženski simbol itd.) Lenarčič vse bolj stilizira in jih kot take tudi upodablja. Poenostavljeni panoramski pogledi od zgoraj so obarvani z nadihom erotike, ki nagovarja z radostjo življenja. Novi slikarski cikel pomeni navidezni odmik od njegove običajne tematike, kljub temu pa ostaja zvest obravnavanju bivanjskega prostora, ki ga je v življenju najbolj oblikoval. Na *genius loci* ne nazadnje aludira naslov *Vrt naslade*, ki priključuje razlago o slikarjevem prvem zavedanju sveta na koprskem trgu Brolo (etimološko beseda brolo izhaja iz galskega izraza in označuje ograjen vrt), o prvih zaznavah živosti življenja in vrednot, ki so se skozi čas zgostile v vlogi in pomenu simbolov, vizualiziranih v tem ciklu slik. V tem svojem slikarskem vrtu ne niza običajnih simbolov, ki so bili in ostajajo pomemben del človeške zgodovine, družbe in kulture, ampak ima pri njihovi izbiri pred očmi lastno ikonografijo. »Značilna arhitektura, vonj po morju, kričanje galebov, topel zefir in prvo pomladno sonce, pa vsako leto bolj živahen utrip poletja, ko ulice in trge napolnijo dopustniki, vsi ti elementi polnijo tudi po formatu velike slike,« je zapisala umetnostna zgodovinarica Judita Krivec Dragan o tem čarobnem prostoru, v katerega se slikar vrača domala z vsemi čuti, ker je tam preživel otroštvo in mladost.

Seveda pa Lenarčičeva izbira simbolov spodbuja k razmišljanju o moči simbolov in njihovem vplivu na naše dožemanje sveta skozi čas. Slikar s tem projektom sicer ostaja zvest svojemu umet-

niškemu izrazu, vendar razširja raziskovanje na področje, ki odpira nove perspektive na večnost in materialnost. Njegov naslov *Vrt naslade* lahko razumemo popolnoma dobesedno, lahko pa v njem odkrivamo velik simbolni pomen. Vrtovi predstavljajo raj na Zemlji ali rajske vrtove, ki so se razširili po vsem svetu. Rajski vrt je ena redkih izvirnih in temeljnih vrst vrta, iz katerih izhajajo vsi vrtovi v zgodovini, včasih v kombinacijah. Kot pomemben del religioznih in duhovnih tradicij so simboli pri likovni in kritiški obravnavi navadno uporabljeni kot sredstvo za raziskovanje in izražanje globljih duhovnih resnic ali iskanje povezave z nečim večjim od nas samih. Rajski vrt je bil vir navdiha umetnikov v preteklosti (seveda samo v krščanstvu, saj judovstvo in islam ne dovoljujeta upodabljanja človeških likov) in tudi danes. Ena najstarejših upodobitev rajskega vrta je v bizantinskem slogu ohranjena v Raveni: krožni motivi na modrem mozaiku v mavzoleju Gale Placidije predstavljajo cvetje iz rajskega vrta. Motivi rajskega vrta so pogosto upodobljeni v iluminiranih rokopisih. Večina *Izgubljenega raja* Johna Milтона se zgodi v rajskem vrtu. Michelangelo je prizor iz rajskega vrta upodobil na stropu Sikstinske kapele. Dante je v *Božanski komediji* vrt postavil na vrh vic. Za številne srednjeveške pisce je bil rajski vrt tudi prostor za človeško ljubezen in spolnost, ki je pogosto povezana s klasičnimi in srednjeveškimi kraji *locus amoenus* (idealiziranimi kraji varnosti ali udobja). *Vrt zemeljskih naslad* je sodoben naslov triptiha z oljno sliko na hrastovi tabli, ki ga je staronizozemski mojster Hieronymus Bosch začel slikati leta 1490, ko je bil star 40 let, in ga končal

čez 20 let. Ker je tako malo znanega o njegovem življenju ali njegovih namerah, so interpretacije segale od tega, da je svaril pred posvetnim predajanjem mesenosti, do grozečega svarila pred nevarnostmi življenjskih skušnjav in spominjanja na ultimativno seksualno radost. Zapletenost njegove simbolike, zlasti osrednje table, je skozi stoletja privedla do številnih znanstvenih interpretacij. Sodobni umetnostni zgodovinarji se delijo na dve skupini glede na prepričanje, ali je osrednja tabla triptiha moralno opozorilo ali panorama izgubljenega raja. In se (morda že) sprašujejo: *Kaj je ostalo od Guernice?*

V čudnih časih živimo. V tako čudnih, da se tega na trenutke sploh ne zavedamo. Pogosto ne opazimo, da se stvari pred nami spreminjajo, in nas te spremembe kar vsrkajo vase, jih poosebimo, postanejo nam vsakdanje, kot da so naše. Ko pa pogledamo nazaj, v osebno in našo skupno preteklost, ugotovimo, da danes sprejemamo kaj, kar nam je bilo pred leti tuje in smo odklanjali. In obratno. Lenarčičeve podobe na velikih platnih kažejo tišino nedorečenega, neotipljivega prostora. Vse se dogaja v mehkozni esenci, v katero vstopa gledalec z neslišnimi koraki ter skupaj z glavnimi figurami in poosebljenimi predmeti simbolno prihaja v sfero neznanega. Vprašanje pa je, kaj dejansko vidi, ko se pogloblja v te slikarjeve velike, rajsko bele vrtove. Je prva asociacija preobilica vsega? Politiki preveč govorijo, ekonomisti so zasuti z grafikoni, filozofi iščejo alternative, znanstveniki vrhunske dosežke, večina pa se duši v preobilici medsebojno različnih ali celo

nasprotujočih si verzij potencialne prihodnosti. Ga slikar kot vizualni poet bohotnega ritma ne opozarja (paradoksalno!) na to, kaj je v življenju pomembno? Oči, polne lepote, srce, polno empatije, roke, polne dela, duša, polna glasbe, predmeti, očarljivo sredstvo sreče, in dnevi v popolnem skladju jutra in večera, gneče in osame, materializma in duhovnosti. Slikar iz brbotanja živobarvne agresivnosti današnjega urbanega sveta vabi v belino tišine, v pokrajine neizgovorjenih eksistencialnih preizpraševanj. So v tem kontekstu Lenarčičeve slike iz cikla *Vrt naslade* ključ do novih sanj, vizij in spoznanj (*ko se z nikogaršnjimi rečmi ne zgodi nič?*) ali opomin na tisti jutri, ki se je zgodil že včeraj?

Morda da, morda ne.

Dejstvo je, da je Jadran Lenarčič odnose, ki jih je zasnoval v svojem razumu, prelil v čutno nazorno stvarnost. Vse lépo je v številu in v merah, v vselej skladno ponavljajočih se motivih. Čeprav slikar (pod)naslavlja svoj zadnji cikel slik *Gledam in nič se ne zgodi (na trgu Brolo)*, je, paradoksalno, vse prav obratno. Vse se dogaja med absolutnim in relativnim, neskončnim in omejenim, majhnim in velikim ter med njihovimi sestavami, s katerimi je mogoče neskončno omejiti, najti pravo mero in (tudi to) vizualno pripoved narediti izmerljivo, harmonično.

Tatjana Pregl Kobe